

ZAJÍMAVÉ NÁLEZY

Campylopus introflexus (Hedw.) Brid. – Česká rep.: Adršpašsko-teplické skály, malá lesní mýtinka poblíž cesty ca 0,5 km JJV ústí Vlčí rokle v západní části území, ca 625 m n.m., 29.10.1999, leg. L.Němcová, herb. L.Němcová. Další lokalita invazního druhu (cf. Bryonora 18: 11, Bryonora 23: 9).

Riccia huebeneriana Lindenb. – Česká rep.: podhůří Jizerských hor, Mšenská přehradní nádrž v Jablonci n. Nisou, velmi hojně v obnažené sedimentační části přehrady, 505 m n.m., 13.9.1999, leg. P.Petřík, herb. P.Petřík, PRC. Ze severních Čech dosud známy pouze literární údaje z Krušných a Lužických hor. V ČR řazen mezi ohrožené druhy (cf. Váňa 1993, Preslia 65).

Zygodon rupestris Schimp. ex Lor. – Česká rep.: Slezské Beskydy, obec Nýdek, na kůře *Acer pseudoplatanus*, 18.10.1999 leg. V.Plášek, det. M.Vondráček, OP. V ČR kriticky ohrožený druh (sensu Váňa 1995, Preslia 67).

Porpidia hydrophila (Fr.) Hertel et Schwab – Česká rep. (5544c): Krušné hory, Vejprty. Na balvanu v hraničním potoce Polava Z od Loučné, 880 m n.m., 20.8.1997, leg. B.Wagner, herb. CHOM. Druh s málo známým rozšířením, též nový druh pro Sasko.

ZPRÁVY ZE SEKCE

Členské příspěvky na r. 2000

Jak si asi většina z vás všimla, vnější podoba našeho zpravodaje mírně změnila tvář: novinkou je tvrdší obálka a oříznuté okraje. Došlo totiž ke změně rozmnožovací techniky a od xeroxování a sešívání svépomocí jsme tyto práce přenechali specialistům – tiskárně. Každá mince však má dvě strany a v tomto případě – jak asi správně tušíte – tu druhou stranu tvoří zvýšené náklady, které se odrážejí i ve zvýšení členských příspěvků. Pro úplnost dodáváme, že členské příspěvky nezahrnují pouze náklady na výrobu „vašeho“ exempláře Bryonory, obálku a poštovné, ale též podíl na zaslání zpravodaje do zahraničí (partnerským společností, zahraničním spolupracovníkům aj.).

Další změnou je skutečnost, že do budoucna nebudeme činit rozdíl ve výši členských příspěvků mezi členy ČBS a nečleny. Sleva pro členy mateřské organizace vyplývala především z hrazení poštovního sekretariátem ČBS. Celá agenda s tímto spojená byla příliš organizačně náročná, takže se již poslední dobou posílání přes ČBS nepraktikovalo.

Pro úplnost je třeba říci, že zatímco dříve jsme na zvýšené náklady (poštovné, papír, xerox) reagovali opožděně, neboť ke zvýšení cen docházelo vzápětí po stanovení členských příspěvků, tak ke stanovení členských příspěvků pro následující rok s kulatým letopočtem jsme přistoupili s určitou rezervou.

Členské příspěvky pro r. 2000 činí 80 Kč. Nadále platí možnost zasílat peníze převodem na bankovní konto číslo 2803405/5100 IPB Průhonice, var. symbol 40.

7. jarní setkání se bude konat ve dnech 13. – 16.4. v Prachaticích s exkurzemi do údolí Blanice. Cena ubytování pro studenty 80 Kč, pro ostatní 120 Kč. Organizaci zajišťuje Z.Palice (BÚ AV ČR, 252 43 Průhonice). Upozorňujeme, že je nutné se závazně přihlásit do 15. února 2000.

V sobotu 18.3.2000 pořádá H. Franklová na katedře botaniky PFF UK v Praze **kurs na určování českých a slovenských zástupců rodu *Dicranum***. Předběžné přihlášky směřujte na Z.Soldána (kapacita praktické místnosti je pouze 15 osob, proto neotálejte s ohlášením svojí účastí!).

Ve dnech 23. a 24.4. proběhla na BF JU v Č. Budějovicích **akce pro studenty zaměřená na lišejníky** pod vedením J.Lišky. V pátek po přednášce „Lichenologie jako úspěšná životní strategie“ následovala demonstrace a určování přineseného materiálu, v sobotu se konala celodenní exkurze do údolí Vltavy pod Zlatou Korunou (Chlumeč – Třisov).

V rámci **floristického kurzu ČBS** konaného v červenci 1999 v Novém Jičíně vedl Zbyněk Hradílek tyto **bryologické exkurze** pro zájemce z řad účastníků kurzu: 5.7. – lokality Kamenárka, Libotínské paseky, Libotín (3 mechorostů chtějí účastníci), 6.7. – Moškov, Trojačka (asi 15 účastníků v rámci exkurze zaměřené především na cévnaté rostliny) a konečně 7.7. – Kotouč, Šipka (12 účastníků).

Od 30. září do 3. října 1999 se ve Slezských Beskydách uskutečnily již **12. bryologicko-lichenologické dny**. Jedny z posledních slunných podzimních dnů zde přivítaly skupinku 24 bryologů a lichenologů. Tento malý kousek malebné, jakoby zapomenuté krajiny na nás dýchl romantikou zaslých časů. Uchráněn zde zůstal nejen duch chudého kraje, ale též řada pozoruhodných druhů mechorostů. Jejich podrobný průzkum zde provádí Vít Plášek, pořadatel tohoto pravidelného podzimního podniku naší sekce. A tak již připravené postery nás hned po příjezdu upozornily na druhy zařazené do "ohrožených seznamů", které zde byly dosud sbírány. Řadu z nich jsme mohli později vidět též ve skutečnosti.

Všechny exkurze nám nabídl vybrané bryologické požítky. Lichenologové se vraceli z terénu s poněkud rezervovanějšími výrazy ve svých tvářích. Na druhé straně nebyli alespoň příliš rušení při vychutnávání postavy strašidelného majitele zdejšího penzionu San Beskydo.

Okolí penzionu bylo předmětem první bryologické vycházky (možno vzpomenout např. *Dicranoweisia cirrata* nebo *Tortula papillosa*). Druhý den jsme navštívili údolí potoka Hluchová. Zvláště střední část tohoto údolí byla velmi pestrá a divoká. Místní godulské pískovce zde byly místy prosyceny vápencem, což se obrazilo též v pestrosti bryoflóry. Další den čekala mechaře téměř tisícimetrová Velká Čantoryje s nádherným bukovým pralesem. Přivítala nás druhy jako např. *Campylostelium saxicola* a *Ditrichum lineare*. Nadšení bryologů kontrastovalo ze zklamáním tvářemi lichenologů vrátivších se z Pralesu Mionší v Radhošských Beskydech.

Na přednáškovém večeru jsme si mohli prostudovat další postery týkající se mechorostů Žofínského pralesa (I. Vacínová) a parazitických hub na lišejnících (J. Kocourková). Zajímavá byla diareportáž I. Vacínové o pobytu ve Švédsku. I. Novotný poté referoval o terikolních druzích rodu *Ditrichum* v České republice i na Slovensku, zatímco Z. Palice nás zavedl do exotického prostředí Ekvádoru.

Přestože přihlášení, leč nepřijedší kolegové (jejich seznam nebyl zveřejněn) byli stínem těchto „bryo-licheno“ dnů, světlo zářící z tváří účastníků naznačovalo, že akce byla nejen mechařským přínosem, ale též podpořila kolektivního ducha naší sekce.

Ivan Novotný

V sobotu 9.10.1999 vedl Z.Soldán **bryologickou exkurzi** pro asi 20 učitelů biologie na středních a základních škol západočeského kraje v okolí obce Nečtiny na Plzeňsku.

Výzva

Pracuji na AOPK ČR na oddělení ochrany druhu a biodiverzity a mým zaměřením jsou bezcévné rostliny. Rozhodla jsem se, že svou pozornost nejprve soustředím na játrovky a hlevíky, jejichž výskyt na našem území v minulosti je velice podrobně shrnut (viz serie publikací J.Dudy a J.Váni v Čas. Slez. Muz.). Zajímalo by mne, jaké je rozšíření těchto mechorostů v současnosti. V první etapě bych se chtěla věnovat játrovkám a hlevíkům, které jsou v předběžném seznamu ohrožených mechorostů České republiky (Váňa, Preslia 1993) řazeny do kategorií „vymizelé a kriticky ohrožené“.

1. Druhy vymizelé

Anthoceros neesii, *Cephalozia lacinulata*, *Cephalozia macrostachya*, *Fossombronia angulosa*, *Fossombronia caespitiformis*, *F. pusilla*, *Frullania fragilifolia*, *Gymnomitrium obtusum*, *Haplomitrium hookeri*, *Jamesoniella undulifolia*, *Jungermannia subulata*, *Lejeunea ulicina*, *Lophozia capitata*, *Marsupella adusta*, *M. brevissima*, *Metzgeria fruticulosa*, *M. simplex*, *Notothylas orbicularis*, *Pallavicinia lyellii*, *Porella platyphylloidea*, *Riccia beyrichiana*, *R. canaliculata*, *Scapania massalongoi*.

2. Druhy kriticky ohrožené

Anastrophyllum saxicola, *A. hellerianum*, *Asterella gracilis*, *A. saccata*, *Barbilophozia atlantica*, *B. quadriloba*, *Cephaloziella elachista*, *C. elegans*, *C. stellulifera*, *Cladopodiella francsi*, *Cololejeunea calcarea*, *Fossombronia foveolata*, *Frullania inflata*, *Gymnomitrium concinatum*, *G. coralloides*, *Harpanthus scutatus*, *Jungermannia caespitica*, *Kurzia trichoclados*, *Lophozia grandiretis*, *L. heterocolpos*, *L. wenzelii*, *Mannia triandra*, *Marsupella alpina*, *M. sparsifolia*, *M. sprucei*, *Moerckia hibernica*, *Nardia insecta*, *Odontoschima sphagni*, *Oxymitra paleacea*, *Porella arboris-vitae*, *Radula lindenberiana*, *Riccardia chamaedryfolia*, *R. incurvata*, *R. multifida*, *Riccia bifurca*, *R. ciliata*, *R. papillosa*, *R. warnstorffii*, *Scapania aspera*, *S. compacta*, *S. cuspiduligera*, *S. gymnostomophila*, *S. helvetica*, *S. lingulata*, *S. parvifolia*, *Targionia hypophylla*, *Tetralophozia setiformis*.

Chtěla bych poprosit o údaje o vlastních nálezech uvedených druhů játrovek a hlevíků, které byly vámi publikovány po roce 1990 jinde než v Bryonore, případně informace o plánovaném publikování svých nálezů zmíněných druhů v blízké budoucnosti. Uvítám i jakékoli komentáře k této problematice.

Údaje o nálezech lze zasílat na e-mailovou adresu: pohlova@nature.cz, nebo na adresu: Renata Pohlová, AOPK ČR, Kališnická 4-6, 130 23 Praha 3.

Předem velice děkuji.

R. Pohlová

Noví členové

Hladíková Ivana – Táborova 560, 294 21 Bělá p. Bezdězem
 Mikitová Veronika – Smetanova 338, 348 15 Planá u Mariánských Lázní
 Nováková Markéta – Vodňanská 12, 370 11 České Budějovice
 Štřítešská Dita – Bartoňova 679, 530 13 Pardubice

Změny adresy

Mgr. Vítězslav Plášek, Puškinova 13, 746 01 Opava
 RNDr. Eva Lisická, CSc. – souběžný úvazek ve SNM v Bratislavě a Botanickém ústavu SAV,
 Dúbravská cesta 14, 842 23 Bratislava, Slovenská republika
 Mgr. Kateřina Odložilíková roz. Gábová – Sportovní 761, 696 85 Moravský Písek

Nové e-mailové adresy

Bayerová Štěpánka – bayerova@ibot.cas.cz

Franklová Hana – franklova@ibot.cas.cz

Kováčik Ľubomír – kovacic@fns.uniba.sk

Nováková Markéta – marketa.novakova@tix.bf.jcu.cz

Orthová Viera – botuorth@savba.sk

Plášek Vítězslav – další adresa pro elektronickou poštu: plasek@abik.osu.cz

Pohlová Renata – pohlova@nature.cz (omlouváme se za chybu v adresáři – Bryonora 23)

Wagner Bohdan – spgs.ltm@iol.cz

Zmrhalová Magda – ovmsumperk@iol.cz

V Ý R O Č Í

JIRÍ VÁŇA (* 11.1. 1940, Praha)

Datum uvedené v závorce za jménem jubilanta je neklamným znamením oprávněnosti výskytu (prosím za prominutí použití tohoto botanického výrazu) v rubrice výročí. Troufám si tvrdit, že jméno Prof. RNDr. Jiřího Váni, DrSc. je známo nejen všem členům bryologicko-lichenologické sekce (patří samozřejmě k zakládajícím členům sekce), ale i drtivě většiny bryologické diaspory ve světovém měřítku. To ostatně dokládá i obsáhlý výčet členství ve vědeckých společnostech (člen výboru European Committee for Conservation of Bryophytes, International Association of Bryologists, International Association for Plant Taxonomy – Committee for Bryophyta, American Bryological and Lichenological Society, British Bryological Society, Česká botanická společnost) i redakčních radách botanických periodik (Preslia, The Bryological Times, Groupe de travail pour la cartographie des bryophytes en Europe). Profesor Váňa se věnuje taxonomii a fytogeografii jatrovek, patří k předním celosvětově uznávaným specialistům v rámci čeledi Cephaloziaceae, Gymnomitriaceae, Jungermanniaceae a Lophoziaceae, zabývá se však i problematikou ohrožených mechorostů v evropském měřítku, fytoecologii rašelinišť a pramenišť i taxonomií a fytogeografií mechtů, je žadáným specialistou na vedení determinačních kurzů, přednášek na nejruznějších prestižních konferencích (na organizaci řady konferencí se též podílel). Širokou škálu záběru v oboru bryologie i vysokou intenzitu bádání ostatně nejvýstižněji ilustruje jubilatův bibliografický přehled, který v současné době dosahuje již bezmála tři stovky publikací. Jiří Váňa zůstal věren po studiích na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy svoji „Alma mater“, dnes jako profesor přednáší na katedře botaniky různé aspekty bryologie, botanickou nomenklaturu, systém a fylogenezi bezcévných rostlin, vede semináře, terénní exkurze i četné diplomové, aspirantské a doktorandské práce. V neposlední řadě je i řešitelem velkého množství grantových projektů.

Závěrem upřímně přání dobrého zdraví, mnoha dalších úspěchů na poli bryologickém i osobním. Vivat professor!